

RUDOLF BULTMANN
joseba arregi

Nora zeraman teologia historiko-kritikoaren (liberalaren) bideak? Hasieran, kritikak dogmatikaren pisutik askatzen duela eta sinesmenaren oinarri izan daitekeen Jesus-irudi bat osatzera eraman dezakeela uste sendoa ba zuen ere, iritzi hau, berehala, ilusio bezala azaldu zen. Kondaira jakintzak ezin eraman dezake inola ere sinesmenarentzat oinarri bezala zerbitu dezakeen edonolako lorpen batera, ze bere lorpen guztiek baliogo erlatibua dute (11).

Bultmann ere, Barth bezala, teologia liberaletik zetorren. Teologia liberala Jesusen irudia metodu historiko-kritikoz aztertzen eta oinarritzen saiatu zen. Bultmannek berak dioen bezala, teologia liberalaren errua ez zegoen metodu honen erabiltzean, metodu hontaz baliaturik kristau sinesmenari oinarri zientifikoa eman nahi izanean baizik. Bainan Bultmannek, Barthekek bezala, Jainkoaren jainkotasunari eutsi nahi zion. Hau da, Lutherren "sola

---

(11) BULTMAN, RUDOLF: *Glauben und Verstehen*. I. *Die liberale Theologie und die jüngste theologische Bewegung*. J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen, 1966. 6. ediz. 3. horr.

fides"-en jarraitzaile izan nahi zuen. Sinesmen hutsak salbatzen du gizona, ez egintzak. Eta ekintzak esaterakoan ez dira ekintza moralak bakarrik aipatzen, Jainkoaren graziara eskubide eman dezaketen ekintzak. Intelektual ekintzak ere hor sartzen dira, hau da: kristau sinesmena jakintzan ta giza adimenean oinarritu nahia. Horregatik, jainkotiarra ta gizatiarra nahaspilatzen dituen postura hau baztartzearren, Barth erlijioaren, teologia naturalaren ta gainontzekoen (analogia entis) ukatzera iritsiko da, bai bere lehen garaian, Jainkoaren munduarekiko ezetzean finkaturik zegoenean, bai bere bigarren garaian, Jainkoaren munduarekiko eta gizonarekiko baitza azaltzen eta deskribatzen dihardunean.

Bultmann ez da hain radikala, edo hobeto esateko, ez da teologia liberalaren saretan Barth bezain arrapaturik gelditzen. Bartheek teologia liberalaren galdera alderantziz erantzun besterik ez bait du egiten, planteamendu berdina ankazgora jarri, alegia. Bultmannek berriz, teologia liberalaren galdera eta planteamendua seriooki hartzen ditu, ez hauen ukazioan hertsirik gelditzeko, planteamendu hori zuzendu ta gaindituaz aurrera jarraitu ahal izateko baizik. Horregatik ez du baztartuko Bultmannek metodo historiko-kritikoa. Bultmannek ba daki kristau sinesmenaren iturria Idazteunean dagoela eta ez kristauaren kontzientzia jainkozailean. Hau da, errebelazioan bakarrik errebelatu dela Jainkoa eta hortik bakarrik hasi daitekeela kristau sinesmena. Bainan Bultmannek ez du ahazten Idazteuna testu historiko bat dela. Teologoak beraz, Jainkoaz ezer esan nahi badu, bere sinesmenaz ezer jakin nahi baldin badu testu historiko hauen aurrean jarri behar du. Hortik hasi behar du teologoak. Testu historiko batzuen aurrean egoteak sortzen dizkion problemak onartu eta horiei aurpegi ematen saiatuaz, testu historiko horiek ulertzeko metodo egokia bilatzen saiatuaz, eta metodo hontaz baliaturik kristau sinesmenaren ulermen bat lortzen ahaleginduaz. Sinesmena eta uler-

mena. Hau da, hain zuzen, Bultmannen lanetan nagusienetako baten titulua: *Glauben und Verstehen*.

Zer da hermeneutika

Testu historiko batzuen ulertu beharrean aurkitzen da, beraz, Bultmann. Nola uler daitezke testu historikoak, zer baldintzape-tan gertatzen da kondaira ezagutzea? Galdera hauek Bultmannek nola erantzuten dituen ikusiaz bere teologiaren barruan sar gin-tezke. Hau da; Bultmannen teologia karakterizatzen duen herme-neutika topatzen dugu. Hermeneutika edo interpretazioaren ja-kintza, metodologia.

Hermeneutika, Schleiermacherrentzat, ulertzeko artea da. Her-meneutikaren irudia "ni-zu" harremanean ikusten du. Horrela, nahiz ulertze mailan jarri hermeneutika, eta horrela ezagutze maila obje-tibutik pauso bat aurrera egin, hermeneutika "ni-zu" harremanean finkatzean, psikologia mailan gelditzen da, izadi mailan (12). Diltheyk beste pauso bat aurrera ematen du hermeneutikaren bizitzaren interpretaziora zabalduaz; halaz ere historizismoan fin-katurik jarraitzen du. Berarentzat hermeneutika *idatzirik jarrita-ko bizitzaren gertakizunak ulertzeko artea* da. Horrela bizitzaren berezko historiatasuna, kondairatasuna ahazten du (13). Husserlen azterketak garrantziatzko pauso bat dira hermeneutikaren uler-tze jatorrerako, subjektibu-objetibu sarea hausten saiatzen den neu-

(12) Guzi honetarako ikus: HASENTHÜTTL, G.: *El problema hermenéutico en Bultmann*, Johannes Feiner eta Magnus Lohrer-en zuzenderitzapean argitaratu-tako "Mysterium Salutis, Manual de Teología como historia de la Salvación" elkar-lanean. Ediciones Cristiandad, 1969, Madril. I/I, 484 horr. Baita ere BULT-MANN, G. und V., II, *Das Problem der Hermeneutik*, 211. horr. eta hurrengoak.

(13) Historiatasuna. Pondu honetan kontuz ibili behar da. Bultmannen zentzua gizona kondairazko izate bat da ez historia egiten duelako, ez kondaira orokar batean itsatsirik dagoelako, edo horrelako zerbattegatik, baizik eta bere izaera bereiziari iragan batetatik etorririk geroaren erantzukizuna beregain hartzea da-gokiolako. Hori da Butmannentzat benetako kondairatasuna, ez zerbait objetiburik, hasiera-bukiera eta zentzu bat duen zerbait, baizik eta erabakiaren unea da his-torikoa. Dilthey, kondairatasuna horrela ulertu ez zuelako, ez da iristen giza izaeraren egitura hermeneutikoaren hautematera.

rrian. Izan ere subjutasuna objetutasunari kontrajarririk ulertzen bada, subjutasuna bera objetibuturik pentzatzten da, bere karaktergo bereizia galtzen du. Baina lehen baliogo bezala "harremana" jartzen bada eta honen barruan dauden bi muturrak harremanaren beraren hedatze bat bezala ulertzen badira "objetibutasunaz" mintzatzeko arriskua baztartzten da. Husserlen pentsamenduak "bizitza" behatzen du, bizitzak bere burua esplikatzen duela aurkitzen du, hau da, beragan egitura hermeneutikoa duela (14). Horrela, Bultmannentzat hain garrantziazkoa den Heideggerren pentsamendura iristen gara. Heideggerrentzat hermeneutika giza izaeraren esplikazio esistenzial bat da, hermeneutiko arazoa giza bizitzaren izaeran bertan finkaturik dago.

Gizona, historia egile

Izan ere, giza izatea ikusten objetibatzailean hautemandako izadiko izateetatik errotik desberdina da. Gaur egun giza izate bereizia "izaera" bezala adierazten da. Hitz hontaz giza izate modu bereizia adierazi nahi da, ez landareen eta abereen "hor egote" hutsaren gisako zerbait. Gizona ez dago erabat bezala izadi gertatzearen lege-arauetara menperatua. Bere buruaz jabetu behar du, bere buruaren erantzule da. Honek esan nahi du: giza bizitza kondaira da; giza bizitzak, erabakien bidez, gizonak bere burua aukeratzen duen etorkizun batera darama. Erabakiak gizon bakoitzak bere buruaren ulertze erari jarraiki hasten dira, gizon bakoitzak bere bizitzaren betetzea, burutzea zertan ikusten duen, haren araura. Kondaira giza erabakien alorra da. Horrela ikusten denean ulertu daiteke kondaira, hau da, giza autoulermenen posibilidadadeak kondairan eraginkor izan direla ikusten denean; iraganezko autoulermen posibilidadadeak gaur eguneko ere ba dira. Eta

---

(14) HASENTHÜTTL, aip. lib. 485 horr.

gaur eguneko posibilidadeak iraganekoekin loturan bakarrik hauteman daitezke: Kondairaren horrelako interpretazio bati izaerazkoa (esistentzial) deitzen dio Bultmannek: interpretearen izaerari buruzko galderatik kondairan eraginkor izan diren autoulermenatara jotzen duelako.

Giza izaeraren azterketa labur hau osatzeko pondu batzuek aipatu beharrak daude oraindik:

—Gizona iragan batetatik dator. Iragan horretan autoulermen batzuk emanak zeuden, onartuak edo zalantzan jarriak. Horregatik gizonaren oraingo erabakia, iraganari buruzko erabaki bat da, bere iraganari buruzkoa. Eta une berean geroari buruzkoa.

—Ez da beharrezkoa erabakia jakinaren gainean hartzea. Askotan ohartzeke gertatzen da. Bainan ohartzeke gertatze honek berak beste gauza bat azaltzen digu: ohartzeke egindako erabakiak gizonak askotan iraganari lorturik jarraitzen duela adierazten du. Hau da: gizonaren jator edo ez jator izateko posibilidadea azaltzen du. (Iranaga, Bultmannentzat, gehienetan, bekatuzko iragana da, gizona jator izan ez den garaia).

—Gizonaren izate propioa izaera baldin bada, bere buruaren jabe izatea, bere buruaren erantzule, gizonaren izaera bereiziari etorkizunera, gerora idekitasuna dagokio, gertaera bilakatu daitekeen askatasunera idekitasuna. Kondairazko gizonen errealdadea ez da abereena bezala errealdade hertsia bat, zeharo akabaturik hor dagoena. Gizonen errealdadea kondaira da, hau da, beti bere aurrean dago, aurretik. Esan daiteke: gerozko, etorkizuneko izatea da gizonaren errealdadea.

Hermeneutiko azpiegitura hau duelarik dago gaurko interpretea kondairaren aurrean, gizonari dagokion azpiegitura hori gogoan izanik bakarrik saia daiteke kondaira ulertzen. Baldintzape honen barruan bakarrik gerta daiteke kondairako ezaguera. Orain arte ikusi dugunagatik interpretea bere buruaren aurreulermenarekin historian ageri diren giza autoulermenen galde hasten da. Kondairako gertakariak, beraz, giza autoulermen mailan ulertu beharrekoak dira. Hau da historiaren azterketan hasiera pondua, uka

ezinezkoa. Galdetu daiteke hasiera pondu hau onartzea kondaira ezagueraren objetibutasuna galtzea ez al den. *Kondaira azterkatzen duenaren subjektibidadeak bere kondairaren irudia moldatu egiten duela, zalantzan jarri ezin daitekeen zerbait da* (15). Honek ez du esan nahi kondairako gertakizunak benetan gertatzen diren ala ez, historiagilearen subjektibutasunak erabakitzen duenik. Ezagueraren maila honetan objetibutasuna lort daitekeela gauza jakina da. Arazoa sakonagoa da. Kondairako gertakizunak objetibuki finkatuz geroz, kondairako ezagutzea, kondairaren ulertzea buruturik al dago? Pentsamendu objetibatzailearen lana, noski, bukaturik dago. Kondairako errealidade objektibuaren jakitun bilakatu da historiagilea. Lehen esan dugunagatik ordea, ba dakigu kondairan beste errealidade bat ezkutaturik ba dagoela, beste maila bateko errealidadea. Eta historiagileak bere izaeraren aurreulermenari egokituko zaion ulertze bat bilatzen du, hain zuzen, kondairan. Ezagutze objektibua bere eguneroko eta uneoroko erabaki beharrean ez dio gauza handirik laguntzen. Bainan kondairako beste errealidade horren bila abiatzea ez du gizonaren izaeraren egitura hermeneutiko horrek bakarrik determinatzen. Kondaira azterketak ba ditu bere lege-arauak ezagutze objektibatzaile gainditzea ahaldu eta galdatu egiten dutenak. Izan ere kondaira ez da gertakarien kronika bat. Aurre lan hori eginez geroz hasten da benetako kondairaren ezagutzea. Lehenik, kondairako gertakizunak bakarka azaltzen ez direlako, elkarrekin loturik baizik, bata bestearen zergatia izanaz, bata bestearen arrakastapean egonaz. Bilakaera bat da kondaira. Eta bilakaera hori bere joan-etorriekin, gertakari bakoitzaren kondairazko zihurtasuna finkaturik bakarrik ez da ezagutzen ahal. Bestetik kondaira alderdi askotatik beha daiteke. Gizona bera izate konplexu bat delako. Horregatik, kondaira alderdika bakarrik hautematen da. Eta kondaira ulermen

---

(15) BULTMANN: *G. und V.*, III: *Wissenschaft und Existenz*, 109 horr.

alderdi bakoitzak ez du beragan ez egia osorik, ez gezur osorik. Objektibitate alderdi bat da atzikia. Alderdi bakoitzean objektibitate zati bat lortzen da. Objektibitatea alderdi horietako bat absolutura altzaten denean galtzen da zeharo. Bainan ba dago alderdiaren une hau baino gehiago ezaguera historikoan: elkar aurkitze esistenziala. *Kondairaren irudiaren osatzean parterik ba du historiagileak bere izaerarekin. Izan ere gertakari historikoak ez dira direnak gertakari historiko bezala, interpretatzen dituenaren subjeto historikorik gabe* (16). Eta ez horrela kondairako gertakizunak ulertzeko beharrezkoa den perspektiba jarzailerik ez legokeelako bakarrik, gertakariak gertakari historiko maila esdiesteko, bere ulergaitasun osoa lortu ahal izateko bere geroari buruzko izatea, gerora zuzendurik egotea beharrezkoa duelako baizik. Geroa kondairako gertakariaren osatzaile beharrezkoa da, hori duen neurrian bakarrik lortzen du gertakari historikoak ulergaitasun betea. Geroa esaterakoan ez da gero huts bat pentsatzen, abstrakzio baten moduan, geroan gertakari hori ulertzen saiatuko den interpretea barruan duela baizik. (Interpretearen bitartez, honen oraina iraganeko gertakari historikoaren parte bilakatzen da, geroa bereganatzen du iraganak). Horrela bakarrik da posible ezaguera historikoa, bere esanahiaren betearen bila gerora zuzenduta dagoen gertakariaren eta ulertu nahian gertakariagana galdezka datorren interpretearen arteko elkar aurkitze esistenziala burutzen denean.

Historiaren handikaldea?

Kondairako bi errealidadeez mintzatu gara: kondairaren interpretatze esistenziala hautematen duena eta pentsamendu objektibitzailearena. Bi errealidade ahal daude kondairan bata bestea-

---

(16) BULTMANN: *G. und V.*, III: *Wissenschaft und Existenz*, 112-113. horr.

rekiko kontraesanean? Ondorio oker bat litzake hau. Bi alderdi dituen errealdade batez mintza gaitezke. Gizonak jator edo ez jator izateko duen posibilitade bikoitzari dagokion bigatasuna. Izaera ez jatorrean gizonak bere burua bere esku dagoen mundutik ulertzen du. Jatorrean berriz, bere esku ez dagoen etorkizunetik, gerotik. Posibletasun honi kondaira objetibatuz ulertzea edo dei-hitz bezala ulertzea dagokio. Kondaira dei-hitz bezala: gizonari giza autoulermen posibilitadeak azaltzen dizkiona bezala, erañtzukizunez betetako aukera bat galdaturik.

Presupostu hauekin hasten bagara Idazteuna azterkatzen mitoz beterik dagoela ikusiko dugu. Mitoak hitzez hitz hartuz gero mundu hau ez den beste mundu batez hitzegiten dute, bainan, mitoen iritzian, mundua bezain benetakoa den mundua, errealdade objetibu betea duen mundu batez. Gizona mundu hortan ezkutuko indarren mendean aurkitzen da. Izadi jakintzek errealdadea objetibidade mailan begizatzen dutenez, mitoak baztertu egiten dituzte, desmitogileak dira, beraz, bere egituretan mitoen-tzat tokirik ez dagoelako. Jainko hipotesia ez da inola ere beharrezkoa (Laplace). Errealdadea azterkatzen dutenean ezin onar dezakete izadiz gaindiko indarren eraginik, ez izadi gertatzea abiarazteko, ez izatean eusteko, ez ezertako. Izadi gertatzea zuzentzen duten indarrak izadiari berari barneko (inmanente) zaizkio. Nolabait, kondaira jakintza bera ere desmitogile da zentzu berean, ikuste objetibatzaile batetan kondairaren bilakaera elkarlotura hitxi bat bezala ulertzen duen neurrian. Kondaira barruan bertan ageri diren indarrez bakarrik balia daiteke historiagilea kondaira esplikatzeke. Gertatzearen jarraipena ezin argi daiteke izadiz gaindiko indarren eraginez. Kondaira jakintzak ez dezake, Idazteunak bezala, kondairaren bilakatzean eragiten duen Jainkoaren ekintzaz hitzegin. Kondairako gertakizun bezala aitor dezakeena zera da, Jainkoaren ekintzarekiko sinesmena alegia, bainan ez Jainkoa bera. Sinesmen horri errealdade bat dagokion ala

ez, ez dezake jakintza historikoak jakin, pentsamendu objetiba-tzailearen begiradak ikus dezakeen errealdadearen bestaldetik legokeen zerbait ikusezina izango bait litzake. Kondaira-jakintza-rentzat hizketa guztia mitologikoa da izadiz gaindiko indarren jarduna begirada objetibatzailearen menpeko mundu barruan ikusi ta nabaitu daitekeen jardunaz bezala mintzatzen denean, eta horre-rra edozein egiarentzat argudio bezala erabiltzen duenean. Baita ere mitologiko hizketa bezala hartzen du kondaira jakintzak izadiz gaindika lekuez jardutea, ikus daitekeen mundu honetan sar-tzen diren lekuak, zerua eta infernua bezala. Zentzu honetan kon-daira jakintza ere, izadi jakintzak bezala, desmitogilea da. Baina jakintza historikoaren eginkizuna ez da hor bukatzen. Idazti sain-duetan mitoak ba daude, gehiena mito da. Kondaira-jakintzak, mito horiek interpretatzen ahalegindu behar du, ezin ditzake mi-toak, mito direla-ta, alde batera utz.

Mitoa, egia bila

Mitoak interpretatu behar baldin badira, hizkera mitologi-koaren benetako zentzuaz galdetu behar da. Mitoak objetibatu, erreparatu eta menderatu daitekeen errealdadearen bestaldetik da-goen beste errealdade batez ari dira, gizonarentzat garrantzizko adierazpena duen errealdade batez, noski; gizonarentzat osasun edo gaitzespen, grazia edo asarrea suposatzen duen errealdadea, gizonari errespeta eta esaneko izatea eskatzen diona.

Ikus eta azterka daitekeen errealdade honen bestalde dagoer errealdade bati buruz mintzatzen dela mitoa esan dugu. Galdera bat egin beharra dago, ordea. Mitoen asmoa, benetako asmoa, gizonak bere ikusgai eta aztergai bezala aurrean duen munduaz zerbait esatea da, mundu hori argitzea da, ala gizonaren beraren errealdadeaz esan nahi dute zerbait, gizonaren izaeraz? Orain arte esandakoagatik, mitoekiko arazoa hauek gizonaren izaerari bu-

ruz ulermen bat adierazten duten neurrian da gurea. Zein izaera ulermen ematen dute aditzera mitoek? Gizona ezkutukiz eta asma-kizunez betetako mundu batetan aurkitzen dela, bere zoria, zor-tea ere ezkutukiz josia dagoela. Bere biziaren jabe ez dela hau-tematen du, munduak eta giza bizitzak beren oinarria eta muga berak neur dezakeenaren eta bere esku dagoenaren gaindi dagoen indar traszendente batetan dagoela. Giza autoulermen hau mitoak objetibatu egiten du, hau da: gaindi dagoena, bestaldekoa, ha-runtzagokoa mundutar neurrietan urrutiratuta dagoena bezala ta indar traszendentea gizonaren ahalaren ondoan askoz ere handia-go bezala aurkezten ditu. Desmitogintzaren eginbearra, beraz, mitoaren sustraiko asmoa argitan jartzea da.

Desmitogintza lan hau azkeneraino eraman beharrekoa da. Jainkoaz mintzatzeak, erlijioso hizkerak, sinesmenaren esaerak gizonarentzat garrantzizko sentidurik izan nahi badute, gizonari bere benetako izaera erdiesten, bizitzen lagundu behar diote. Ez dago balio duen arrazoirik Jainkoari ta Jainkoaren ekintzari buruz nahitaez mintzaira mitologikoa egin bear dela aitortzeko, hizkera objetibatzaile batean, beraz. Hau da galdera: Jainkoaren jarduteari buruzko hizkera nahitaez mitologikoa izan behar du, objeti-batzailea, ala esistenzialki interpretatu behar da beti?

Jainkoa objetibuki finka daitekeen mundu honetako gertakizun bat ez denez, bere jardunari buruz gure izaerari buruz zerbait diogun neurrian bakarrik mintza gaitezke, gure izaera ukitzen duen Jainkoaren ekintza bezala. Jainkoaren ekintzak ukitua izate hontaz gertaera esistenzial batetaz bezala bakarrik hitzegin dai-teke, objetiba ezin daitekeen eta demostra ezin daitekeen gertaera batetaz bezala. Norbait bere izaeran topatua izatea egoera kon-kretuetan bakarrik gertatzen denez, egoera konkretu horietako baten zergatia Jainkoagan jartzea berezko gauza da egoera ho-rretan aurkitze denarentzat. Eta gauza bidezkoa da begirada objetibatzailearen menpean dagoen kausalidadearekin nahasten ez

den bitartean, minbizia heriotzaren arrazoi izan daitekeen bezala Jainkoa egoera konkretu horren arrazoi egiten ez baldin bada. Orduan mintza daiteke sinestuna izadiaren ta kondairaren gainean erregetza duen bere kreatzaile ta Jaunari buruz, baina sinesle baten aitormen bat bezala eta ez egia orokar bat bailitza, izadi jakintzetako edo kondaira filosofiako teoria bat. Bestela Jainkoaren ekintza mundutartu egingo litzake bere jainkotiartasuna galdurik. Jainko sortzaile ta jaunari buruz gizonaren autoulermen existentzialean bakarrik bidezkotzen da.

Kristoren paradoja: historia ala eskatologia?

Paradoja bat aurkitzen dugu hemen: sinesmen mailan mundu barruko gertatzea Jainko ekintzarekin berdintzen bait da. Sinesmenak gertaera konkretu batean Jainkoaren eskua ikusten du, begiratze objetibatzailearentzat gertaera berdin hori munduko gertatzea zuzentzen duten mundu barruko indarren eraginaren bihi den bitartean. Bainan paradoja ez da hor bukatzen. Kristau sinesmenarentzat gertakari bereizi bat ba dago, gertakari historiko bezala objetibuki finka daitekeena, eta une berean, Jainkoaren ekintza bereizi bat azaltzen duena: Jesusengan sinesmenera deitzen duen Jainkoaren errebelazioa. Baina ez hori bakarrik. Kristau sinesmenak gertakari honetan kondairari amaia ematen dion gertakaria ikusten du, gertakari eskatologikoa. Gertakari honen bidez Jainkoak eta kondairari bukaera jarri dio. Paradoja honetan dago beraz: gertakari historiko bat, une berean, gertakari eskatologikoa dela.

Galdera bat egin behar da orain: gertakari historiko hau kondairaren objetibusunean hertsirik gelditzen den zerbait da, oroitzapenaren indarrez bakarrik gaurkotu daitekeena, ala gizon bakoitzaren izaeran burutzen den gertakari bezala ulertu behar da? Kondairaren objetibusunaren barruan dagoen zerbait be-

zala ulertzen bada, iraganeko gertakizun huts bat besterik ez da, baliogo erlatibua duena, eta historiagilearen oroitzapen indarrez "gogoratua" dena. Baina ni ere izaeran topatzen nauen gertakari bezala ulertu behar baldin bada, beste zentzu batetan gaurkotu ahal izan beharko da.

Eta gertakari eskatologiko bat dela esateak horixe azaltzen digu hain zuzen, gertakari eskatologiko bezala ezin bait daiteke iraganekoa izan, kondairako gertakizunak ez bait dadukate gertaera eskatologikoak duen "behingoz betirako" esanahi eta garrantzia izaterik. Eta "behingoz betirako" izatea nahitaez dagokio Kristo-gertaerari, gertakari eskatologiko denez. Horregatik ez daiteke Kristo-gertaera kondairako beste gertaerak bezala gogoratuaz gaurkotu. Kristo-gertaeraren gaurkotzea predikuan bakarrik gerta daiteke, ez predikuan Kristo-gertaera gogoratzen zaigulako, Kristo-gertaera predikuan bertan gertatzen delako baizik, hau da, predikua bera gertaera eskatologikoa delako. Guzti hau gizonaren izaeraren egitura hermeneutikoaren mailan ulertu behar da noski. Predikuan, neri zuzendutako dei-hitz bezala, Kristo-gertaera presente egiten da, nere izaera atzitzen duen gertaera bezala. Horrela predikuan gertaera historikoaren (Kristo) eta interpretearen (kristaua) arteko elkar aurkitze esistentziala burutzen da (17).

Biblia, giza autoulermenaren bide

Testu historikoa interpretatzeko metodo hermeneutikoa beharrezkoa dela ikusi dugu. Hermeneutikak Idazteunaren desmitogintza beharrera eraman gaitu. Zer da beraz, Idazteunak gaurko gizonari esaten diona, zer aurkitzen da Idazteunean? Idazteunean giza autoulermen posibilitadeak aurkitzen dira mitoetan objetibaturik. Idazteunaren bereizitasuna ordurarte azaldu gabeko autou-

---

(17) Ikus guzti horretarako: BULTMANN: *G. und V.*, IV: *zur Problem der Hermeneutik*, 128-137 horr.

lermen posibilitade berri bat ematean datza. Zer dio autoulermen posibilitade berri honek?

- gizonak, jator edo ez jator izateko posibletasuna dardukala.
- gizonak jator izateko bere izaera beragandik dator-kion zerbait bezala ez baina beste iturri batekoa bezala hartu behar duela. Hau da: gizona mugatua dela, muga hori heriotza dela, ez heriotza azken muga denez, bere bizitza guztia aldrebesten duenez baizik.
- gizonaren izatearen muga hori gainditu daitekeela, errebelazioak bizia ematen duela, errebelazioa (Kris-to) heriotza ezerezten duen gertakizuna delako (eta ez heriotzarik ez dagoenik erakusten duen dotrina bat). Bizitza berria ez da oraingo honen jarraipen bat, Ibk agintzen duen bizitza oraingo honetan hasi bait daiteke.
- gizonak bizitza hori beregana dezakeela gerora irekitzen den neurrian, hau da: predikua entzun eta dei-hitz horren aurrean bere iraganari buruz erabaki bat hartzen duen neurrian (bere izatea bere buruagan oinarritzeari utziaz), eta bere benetako izatea dator-kion zerbait bezala onartzen duenean; une bakoitzean geroaren erresponsabilitatea beregain hartzen duen neurrian.
- errebelazioa predikuan azaltzen zaio gizonari, predikuan (eta honen galdatzeari erantzutean=sinesme-nean) jazoten da gertaera eskatologikoa, hau da: gizonaren izaerari kondairazkoa izatea dagokionez predikuan azaltzen zaion errebelazioaren deiari erantzuna erabakitzerakoan gizonak bere iraganeko iza-

teari amaia ematen dio, erabaki horretan gerora, bizitza berrira irekitzen den neurrian.

Gizona ez da une bateko erabakian gerora irekiz hartzen duen bizitzaren jabe bilakatzen. Sinesmenean hartzen duen bizitza ezin objetiba daiteke. Ez duenak bezala du bizitza hori. Errebelazioa-predikua-sinesmena berdin gertatzen dira: hirurak dira gertaera eskatologiko. Ibk mito apokaliptikoak erabiltzen dituenen hori adierazteko da: gizona bi garaien artean aurkitzen dela, baina ez kondairako bi garai objetibuen artean, bere iraganaren eta une bakoitzean irekitzen zaion geroaren artean baizik. Sentidu honetan, predikuak iratzarturik eta sinesmenean onaturik, erabaki une bakoitza une eskatologiko da. Ibk errebelatzen eta ematen duen askatasun ideia, hori da: gizonak bere iraganari (bekatua) buruz erabaki bat hartzeko askatasuna eta geroaren erantzukizuna beregain hartzeko askatasuna, bere izatea beregandik ez baina beste batengandik datorren zerbait bezala aukeratuaz. Hori da muga gainditurik bizitza berria (Jainkoa) hartzea (18).

Hori guztia erabakiaren unean gertatzen da. Une hori (errebelazioarena, predikuarena, sinesmenarena) gizonaren izaera mailakoa da, ezin objetibatuzkoa. Gizona ez da bizitzaren, sinesmenaren jabe bilakatzen. Eman bezala du, eta beti galtzeko arriskuan dago. Uneoro berritu beharreko erabakia da beraz.

Izan ere sinismena ez da munduan gertatutako gerta-kizun baten jakitun bilakatzea, ez eta ere borondatearen argitze bat, egiazkotzat jo beharko litzakeen dotrina harri-arrigarri bat, dogma bat. Esaneko izatea da, Jainkoari esaneko, ez jeneralean, une bakoitzean beti berriz esaneko izanaz baizik. Horrela sinesleak, bere oraina bekatuzko, Jainkoaren epaipean dagoen iragan batetatik datorrena

bezala ulertzen du, baina une berean Hitzean topatzen duen Jainkoaren graziak bekatuzko iragan horretatik askatzen duelarik (19).

---

(18) Ikus: BULTMANN, *G. und V.*, III: *Der Begriff der Offenbarung Im NT*, 1-34 horr. Gizonaren garaien arteko izateari: *G. und V.*, III, *Der Mensch zwischen den Zeiten nach dem NT*, 35-54 horr. Baita ere *G. und V.*, III: *Geschichte und Eschatologie im NT*, 91-106 horr.

Askatasunari buruz: *G. und V.*, IV: *Freiheit nach antikem und christlichem Verständnis*, 42-55 horr.

(19) BULTMANN: *G. und V.*, III: *Der Begriff der Offenbarung im NT*, 30 horr.